

LISSA CLASSICA HUDBOU OTEVÍRÁ BRÁNY

Podobně jako loni, kdy festival Lissa Classica pro hudbu znovuobjevil Volmanovu vilu v Čelákovcích, i letošní ročník bude ve znamení cestování a otevírání nových bran. S Trojanovým triem a Dominikou Prokopovou rozeznáme kostel sv. Vojtěcha v Přerově nad Labem. Violoncello Petra Nouzovského a viola Kristýny Fialové proříznou letité ticho v Beniesově vile v Litoli. Patronka letošního ročníku, sopranistka Andrea Kalivodová, nás pozve do opomíjeného a přitom nesmírně zajímavého kostela sv. Bartoloměje v Kostomlatech nad Labem.

Kostel sv. Vojtěcha

Základní kámen přerovskému kostelu položili roku 1681 a o rok později jej vysvětili. Pro uvedení do doby, Františku Antonínu Šporkovi ze sousedního lyského panství bylo v té době teprve 19 let. Přerov tehdy patřil ke Kouřimskému kraji zčásti náležícímu císaři.

Přerov se podobně jako Lysá vzpamatovával ze 30leté války a let drancování. Přestože Leopold I a Karel VI při příležitosti honů a lovu Přerov několikrát navštívili, císaři

pěči o kostel na rozdíl od Šporků za řekou nevěnovali tolik pozornosti. Barokní dominanta zchátrala natolik, že přerovští museli za bohoslužbami do Semic.

V roce 1865 kostel přestavěli do novorománského stylu. Z původního půdorysu zbyl pouze polokruhový presbytář. Loď i s novou věží vystavěli znovu. Posledních větších oprav se kostel dočkal ve 40. letech 20. století, což dokládají dobové vitráže.

Ze Šporkovských dob konce 17. století se dochovaly vzácné boční oltáře sv. Václava a Panny Marie. Hlavní oltář sv. Vojtěcha z 18. století nese stejnou malbu, kterou, projdete-li se do polí jihovýchodně od obce, najdete i nad studánkou v kapličce věnované stejnému světcovi. Věž přerovského kostela ukrývá mimo nově přelité i rekvisicím uniklý zvon od Matyáše Löwa z roku 1667. Přerovský kostel se za komunistů stal centrem pozornosti v roce 1982, kdy se při příležitosti 300 let od vysvěcení konala poutní slavnost za účasti kardinála Františka Tomáška.

Beniesova vila

Ikonická vila vystavěná cukrovarníkem Michaellem Beniesem v Litoli je jednou z mála dochovaných konstrukcí v kubistickém stylu s řadou dobových prvků zachovaných i v interiérech. Vilu v roce 1912 navrhnul architekt Emil

Králíček, který do ní vnesl na svou dobu mnoho pokrokových myšlenek včetně ploché střechy, proskleného stropu a střešní zahrady.

Beniesovi museli před druhou světovou válkou uprchnout. Vilu, která byla součástí cukrovaru, v 90. letech spolu s cukrovarem a přilehlými pozemky zakoupila společnost ARS Altman, díky jejíž vstřícnosti můžeme návštěvníky festivalu na koncert pozvat.

Litol a přilehlou krajinu si nejvíce oblíbila dcera Michaela Beniese Evelína. Spolu se svým manželem, vídeňským právníkem Heinrichem Benediktem tu trávili od sňatku v roce 1910 každý rok od května do listopadu. Evelína s Heinrichem původně bydleli dnes již v neexistujícím panském domě u vjezdu do cukrovaru než jim otec Michael nechal tuto nádhernou vilu postavit.

První světová válka však mladý pár sobě odcizila. Heinrich Benedikt, který se tolik zasloužil o objevení F. A. Šporka jako významné historické osobnosti formující Lysecko, vilu opustil. Evelína se v roce 1924 podruhé provdala za rakouského diplomata Lothara Egera, jemuž zdejší kraj rovněž učaroval. Pod hrozbou norimberských zákonů Evelína přestoupila na katolické vyznání a Lothar, který se snažil židovskou manželku i její syny uchránit, oba Evelíniny syny adoptoval. Manželé však cítili, že ani to před fašisty neobstojí, a proto před vypuknutím války prchli Říma, kde jsou i pohřbeni.

Kostel sv. Bartoloměje

Při cestách z Lysé do Nymburka jen letmo v Kostomlatech zachytíme čtyřbokou, samostatně stojící věž u oprýskané stavby kostela. Nejen zvonice, ale i kostel však stojí za důkladné prozkoumání!

Na ruinách původního svatostánku zmiňovaného již ve 14. století nechal dědic šporkovského panství Jan František Kristián Swéerts-Sporck v letech 1775-1778 v pozdně barokním slohu vystavět jednolodní kostel. Hrabě si pravděpodobně za stavitele vybral Antonína Haffeneckera, který pro rod Šporků prováděl i přestavbu zámku v Lysé nad Labem.

Interiér je zdoben nádhernými freskami od významného pražského malíře Jana Quirina Jahna. Když usednete do lavic a zadíváte se vzhůru, malovaný strop vám odvypráví legendu o svatém Bartoloměji.

Terasu u kostela zdobí sochy přesunuté z rušených kaplí a pousteven tehdejšího šporkovského panství v Lysé. Netesal-li je Matyáš Braun sám, pak určitě pocházejí z braunovské dílny. Sochu sv. Jana Nepomuckého najdete v Kostomlatech hned dvakrát. Jednu, zcela novou, na nedalekém opraveném mostku a tu druhou, původní, spolu s dalšími originály v interiéru kostela za dveřmi. Kamenný Kristus Salvátor se pak ukrývá v neoplocené zahradě za zvonící.

Co se nepodařilo zničit a ukradnout ani válkám, ani devadesátkovým gangsterům, je velká vzácnost celého Polabí: Samostatná věž u kostela vedle jednoho většího ukrývá i menší, jeden z vůbec nejstarších zvonů v Česku. Donátorský nápis na jeho horním věnci nese letopočet 1359!

Člověk sám nemá moc vdechnout život. Dokáže však vrátit hlas dnes němým poslům, co o něm budou vyprávět – těm, kdo přijdou po něm.

Zanech svůj vzkaz. Vyber si tón.
Dej mu hlas.

Adopce píšťal:
<https://adopce-varhany-lysa.cz>

